NEWSLETTER

REGIONÁLNÍ RADY JIHOVÝCHOD

09–10/2015
ZÁŘÍ–ŘÍJEN

Zámek Žďár nad Sázavou

Dopravní hřiště v Brně

MFDF Jihlava

a mnohé další

Foto: Evžen Sobek

ROP JIHOVÝCHOD PŘED CÍLEM

PROPLACENÉ DOTACE DLE JEDNOTLIVÝCH PRIORITNÍCH OS V MLD. KČ

811

UKONČENÝCH PROJEKTŮ

ROP Jihovýchod

ROP JIHOVÝCHOD MÁ V LETECH 2007–2015 K DISPOZICI **18,7 MILIARD KORUN** DOTACÍ.

SLOVO ÚVODEM

Milí čtenáři,
podzimní chladnější dny už jsou každodenní realitou a evropské projekty se dokončují v celém regionu. Můžete si tak všimnout stavebního ruchu nejen na silnicích, ale i v jednotlivých obcích. ROP Jihovýchod se může díky příjemcům dotací pochlubit více než 800 dokončenými projekty. Proplatili jsme už přes 14 miliard korun a ta patnáctá už je na dohled.

V tomto čísle máme připraveny zprávy o unikátní rekonstrukci návsi v Bedřichovicích nad Temží. Přinášíme zajímavý rozhovor s majitelem zámku ve Žďáru nad Sázavou šlechticem Constantinem Kinským. V Brně máme nové dopravní hřiště a vědeckou stezku.

I letos se Regionální rada stala hrdým partnerem Mezinárodního filmového festivalu dokumentárních filmů Ji.hlava. Úspěšně proběhl už jeho 19. ročník. Více o festivalu pro vás zjistila kolegyně Helena Zálešáková.

Příjemně strávený čas nad newsletterem přeje redakce

OBSAH
č. **09–10**/2015

Slovo úvodem **3**

Zámek Žďár nad Sázavou – Interpretační centrum **4–6**

Nové dopravní hřiště na Riviéře už funguje **7**

Mezinárodní festival dokumentárních filmů Ji.hlava **8–9**

Ve Šlapanicích se bude hodně sportovat **10**

Podzimní výlet do zámeckých zahrad v Mikulově **11**

Kraví hora má díky Hvězdárně vědeckou stezku **12**

Znáte unikátní projekt Bedřichovice nad Temží? **13**

Muzeum autíček v Přísece . . **14–15**

Newsletter Regionální rady Jihovýchod
Redakce: Kateřina Kurková
kurkova@jihovychod.cz
Adresa redakce: Kounicova 271/13, 602 00 Brno
Grafika: Pilot v.o.s.
Vydavatel: Regionální rada regionu soudržnosti Jihovýchod
Nepodepsané články jsou dílem redakce.
Měsíčník je neprodejný. MK ČR E 18968

Unikátní expozice spojuje
české a francouzské know-how.

ZÁMEK ŽĎÁR NAD SÁZAVOU – INTERPRETAČNÍ CENTRUM

Dr. Constantin Kinský
majitel zámku

„To nejtěžší asi byl boj s časem. Jestli se to vše povedlo, může říci jen čas … a návštěvníci.“

Interpretační centrum Zámku Žďár nad Sázavou bylo otevřeno pro veřejnost již v srpnu. Expozice zaměřené na barokní kulturu a cisterciácký řád vznikly v bývalém pivovaru. Předpokládaná dotace je 81,6 milionů korun. O inspiraci k projektu, historii i plánech jsme si promluvili s majitelem zámku Constantinem Kinským.

Interpretační centrum je otevřeno. Co Vás inspirovalo k tomuto projektu? Jaká byla Vaše vize na začátku rekonstrukce a jak se podařila naplnit?
Měli jsme dvě inspirace, jednu kulturní a druhou ekonomickou. Kulturní inspirace vychází z toho, že toto místo je skutečně kouzelné a svou silou přežilo mnoho událostí. Náš úkol je sloužit k podpoře tohoto kouzla způsobem respektujícím jeho význam. Ale po událostech mezi lety 1938 a 1990 bylo toto kouzlo ohroženo, nejenom kvůli dost destruktivnímu hospodaření s budovou, ale taky protože hospodaření s touto památkou bylo rozděleno mezi různé subjekty bez společné vize. Bylo potřeba dát všechny strany (NPU, město, farnost, naši rodinnou firmu atd.) dohromady a spojit je pod jednotnou vizi. A přitom se spojit s Krajem Vysočina jako hlavním strategickým partnerem a vůdcem rozvojové strategie našeho regionu. Nové muzeum poskytuje návštěvníkům vše potřebné k tomu, aby si při prohlídce anebo volné procházce mohli prožít a pochopit kouzlo tohoto místa.

Přitom, ekonomická inspirace je jasná: Vysočina je krásný region, jeden z nejkrásnějších z celé republiky. A z pohledu ekonomického, budoucnost Vysočiny je hodně závislá na rozvoji v oblasti cestovního ruchu. S nově otevřeným interpretačním centrem anebo „muzeem nové generace“ se stane Žďár nad Sázavou dalším významným centrem v regionu, které je připravené nabídnout návštěvníkům zážitek, který odpovídá úrovni krásy Vysočiny, s úrovní služeb odpovídajících moderním standardům. To, že se Národní muzeum stalo partnerem našeho muzea, poté, kdy se Národní galerie stala partnerem barokní galerie, kterou jsme otevřeli v roce 2007, asi svědčí o tom, že Žďár je skutečně významné místo se zajímavou nabídkou.

Zkrátka: inspiraci kombinoval kulturní sen s ekonomickou realitou. Jestli se nám povedlo ji naplnit, může říci jen návštěvník. V prvním měsíci po otevření přišlo 10 000 návštěvníků a zpětná vazba je masivně pozitivní. A to i přes to, že v prvním týdnu otevření tak technologicky složité expozice bylo potřeba vychytat mnoho much. Teď je už několik týdnů expozice zcela funkční. Snad o tom svědčí i slavnostní předotevření 11. září s panem ministrem kultury Hermanem, který převzal záštitu nad muzeem nové generace spolu s panem hejtmanem Běhounkem a zastupiteli města Žďár.

Jaká je historie rekonstruovaného objektu?
Otevřením nového muzea jsme vlastně umožnili návštěvníkům přístup do dosud uzavřené části areálu, tj. hospodářské budovy, která pochází z barokních dob. Jedná se o původní pivovar, kde mniši umývali a sušili chmel a točili pivo. Na konci expozice uvidíte asi jedinou zcela zachovalou sušárnu na chmel z barokních dob v republice. A v místnosti pod ní, kde se teď nachází obchod se suvenýry, je ještě vidět komín, kterým procházelo

Výstavní prostor je zaměřený na cisterciácký řád a barokní kulturu.

Silný zážitek si přinesete z prohlídky v prostředí bývalého pivovaru.

teplo do sušárny. Budova je významná také svým krásným dřevěným krovem, který krásně „kraluje" nad výstavou a doplňuje svou mohutností vitríny.

Audiovizuální výstava je tak trochu netradiční. Proč jste zvolil zrovna tento způsob prezentace?

Česká republika má jedinečně talentované odborníky v audiovizuální oblasti. Chtěli jsme toho využít, aby návštěvníci měli z prohlídky expozice skvělý zážitek. Přitom jsme chtěli dodržet principy moderní museografie a scénografie inspirované americkým odborníkem Tildem Freemanem na základě tzv. interpretačních principů. První princip je nabídnout návštěvníkům obsah zcela odborně a fundovaně, a proto jsme oslovili několik expertů na historii, např. prof. Charvatova, dr. Fučíkovou a mnoho dalších. Druhý princip je nabídnout návštěvníkům přístup do tohoto obsahu nejenom přes rozum, ale také přes pocity a emoce. Ve výběrovém řízení jsme oslovili silný tým architektů a scénografů a velmi významný český tým audiovizuálních tvůrců. Myslíme si, že se jim povedlo na místě ukázat, co všechno český talent umí nabídnout. Výsledkem je třeba, že jsme zažili, jak se šestiletí chlapci v expozici baví a rodiče se jim nemuseli vůbec věnovat. Jedná se o zážitkovou expozici, která využívá mnoho kvalitních exponátů z národních sbírek a mnoho animací. Ten příběh vám umožní se sejít přes animaci a audio průvodce s konkrétními lidmi, kteří kdysi toto místo tvořili – ve středověku anebo v době baroka – a dokonce i s lidmi, kteří teď na tomto místě žijí.

Co bylo na realizaci celého projektu nejobtížnější?

To nejtěžší asi byl boj s časem. Jestli se to vše povedlo, může říci jen čas … a návštěvníci.

Jaké plány máte do budoucna se zámkem a jeho okolím?

Dalších úkolů je mnoho. Naznačím jen ty nejdůležitější v nejbližší době. Pokračovat s podporou návštěvnosti, hlavně přes digitální média. Připravit školní program, který by měl být kvalitní díky spolupráci s odborníky pracujícími v pedagogickém oddělení Národní galerie v Praze. Podpořit další rozvoj cestovního ruchu ve Žďáru nad Sázavou a v regionu díky spolupráci s městem, krajem a dalšími aktéry v regionu.

Děkujeme za rozhovor.

ZVEME VÁS NA NÁVŠTĚVU – NOVÉ DOPRAVNÍ HŘIŠTĚ NA RIVIÉŘE UŽ FUNGUJE

První cyklisté již areál otestovali.

V pondělí 5. 10. 2015 zahájilo provoz unikátní dopravní hřiště, které je nejmodernější a největší v České republice. Zvláštní je také tím, že je zastřešeno. Hřiště mohlo vzniknout i díky dotaci z ROP Jihovýchod ve výši zhruba 69 milionů korun. Najdete je na brněnské Riviéře, nedaleko Pisáreckých tunelů.

Nové dopravní hřiště není určeno jen pro žáky základních škol, ale i pro děti ze škol mateřských. I ti nejmenší si mohou vyzkoušet zajezdit si na světelných i obyčejných křižovatkách, budou se učit, jak správně přejet vlakové koleje, zopakují si značky a pravidla na dotykové tabuli nebo vyzkouší chování v dalších modelových situacích. Pro veřejnost je hřiště k dispozici od 15 do 18 hodin.

Součástí areálu je také opravený zámeček, který bude sloužit pro přednášky o dopravních předpisech a pravidlech silničního provozu.

Dopravní výuka je připravena a bude probíhat také pro dospělé, starší a nevidomé občany. Senioři se zde seznámí s novými pravidly silničního provozu a pro všechny dospělé zájemce je určen také simulátor nárazu nebo otočný simulátor pro nácvik vystupování z převráceného auta. Neméně zajímavá je také opilecká stezka. Návštěvníci si mohou vyzkoušet pěší slalom mezi tyčemi při různých hodnotách promile v krvi. Se speciálními brýlemi na očích se potácejí opravdu jako by byli opilí a mají za úkol projít po vytyčené trase.

MEZINÁRODNÍ FESTIVAL DOKUMENTÁRNÍCH FILMŮ JI.HLAVA

I letos jsme se stali partnery Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů Ji.hlava. Od úterý 27. října do neděle 1. listopadu proběhl už 19. ročník. Jihlavská slavnost autorského dokumentárního filmu je největší událostí svého druhu ve střední a východní Evropě. V letošním roce festival nabídl prostor i emigrační tématice a umožnil tak nahlédnout na současnou situaci z jiných úhlů pohledu.

Hledání hranic svobody bylo tématem prolínajícím se napříč celým festivalem. I úvodní festivalová znělka vybízela k zamyšlení nad pojmem svoboda. Letos ji natočil světoznámý filmař Godfrey Reggio, který loni získal Cenu za přínos světové kinematografii.

Z více než 3400 přihlášených titulů bylo do programu zařazeno 233 snímků, dalších 21 nabídl divákům program Dokument ČT. V soutěžních sekcích bylo uvedeno 34 filmů ve světové, 11 v mezinárodní a šest v evropské premiéře.

Základem festivalového programu je každoročně šest soutěží:

- **Opus bonum** pro světové dokumenty objevné svými tématy i filmovou řečí,
- **Mezi moři** uvádí pozoruhodné snímky ze zemí střední a východní Evropy,
- **Česká radost** zpřehledňuje nejnovější domácí tvorbu,
- **První světla** jsou průřezovou sekcí debutových filmů uvedených zároveň ve světové, středo- a východoevropské či české soutěži MFDF Ji.hlava,
- sekce **Fascinace** věnuje pozornost vyhraněné podobě dokumentárního filmu – experimentálnímu dokumentu,
- **Krátká radost** nabízí výběr nejlepších evropských krátkých filmů.

Další programové sekce představují aktuální dění na české i zahraniční dokumentární scéně, **Reality.tv** se zaměřuje na neobvyklé televizní reality show, sekce **Doc-fi** zkoumá hranice mezi dokumentem a fikcí, na četných **Masterclasses** hovoří tvůrci s diváky o principech své práce, **Průhledné bytosti** jsou retrospektivními profily významných filmařů.

MFDF Ji.hlava během festivalu organizuje také svůj **Industry program**. Od roku 2012 probíhá úspěšný projekt **Emerging Producers**, který se zaměřuje na novou generaci talentovaných evropských producentů dokumentárních filmů. Od roku 2011 festival organizuje **Inspirační fórum**, platformu pro otevřenou diskuzi nad novými tématy a perspektivami pro dokumentární filmy. Pro organizátory filmových festivalů pořádá od roku 2010 unikátní platformu **Festival Identity**, umožňující sdílení zkušeností mezi pořadateli a dramaturgy filmových festivalů napříč světovými kontinenty.

Tímto však programová nabídka festivalu nekončí, MFDF Ji.hlava je činný po celý rok. Z nabídky zmiňme alespoň **Ozvěny MFDF Ji.hlava**, konané v kinosálech vybraných měst světa, **Živé kino**, letní promítání vybraných českých dokumentárních filmů na netradičních místech v Jihlavě a Praze nebo projekt **Česká radost v českých kinech**, společnou kinodistribuci výběru z českých dokumentárních filmů uvedených na MFDF Ji.hlava.

Všechny informace o Mezinárodním festivalu dokumentárních filmů najdete na jeho webové stránce www.dokument-festival.cz. Nejen fanouškům facebooku doporučujeme navštívit i facebookovou stránku festivalu, kde jsou zveřejňovány veškeré aktuální informace a pozvánky na události spojené s festivalem.

Popularitu a věhlas MFDF Ji.hlava potvrzuje rok od roku rostoucí návštěvnost. Pro letošní ročník byla navýšena místa k sezení, a to nejen o pár židlí, ale rovnou o celé kino. Promítalo se tedy celkem v sedmi kinosálech.

Ať již jste letos byli, nebo nebyli návštěvníky festivalu, doporučujeme vám udělat si do kalendáře na příští rok poznámku, abyste si kulatiny MFDF Ji.hlava, tedy 20. ročník, nenechali ujít.

Oficiální plakát 19. ročníku Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů Ji.hlava

Letošní znělku s gorilou natočil Godfrey Reggio, který loni na MFDF Jihlava získal cenu za přínos filmu.

VE ŠLAPANICÍCH SE BUDE HODNĚ SPORTOVAT

Atletický areál prošel první zatěžkávací zkouškou dětí ze Šlapanic.

Město Šlapanice v září 2015 úspěšně dokončilo projekt Víceúčelový atletický areál ZŠ Šlapanice. Atletický areál si vyžádal investici více než 15 milionů korun, město má z ROP Jihovýchod přislíbenou dotaci 10,5 milionu korun.

V tomto školním roce bude již moderní sportovní areál sloužit zejména k výuce tělesné výchovy žákům základní školy a studentům gymnázia, v odpoledních hodinách pak pro vyžití místním sportovním organizacím. Nový areál zahrnuje běžecký ovál o délce 250 m se čtyřmi dráhami a sprinterskou rovinkou s pěti dráhami, sportoviště na skok do dálky (a trojskok), sektor na skok do výšky, sportoviště na vrh koulí, diskem a oštěpem, dráhu in-line o délce 143 m, travnaté fotbalové hřiště 2x mladší přípravka 19 x 30 m, 1x starší přípravka 25 x 40 m a volejbalové hřiště 18 x 9 m umístěné v tartanovém sektoru. Součástí areálu je také krytá tribuna pro návštěvníky a diváky sportovních akcí.

PODZIMNÍ VÝLET DO ZÁMECKÝCH ZAHRAD V MIKULOVĚ

Nově vybudovaná oranžerie již brzy obroste růžemi.

Autor návrhu nové zahrady, jeden z nejvýznamnějších českých zahradních architektů Ivar Otruba, představuje své dílo.

Rozsáhlá obnova zámeckých zahrad u mikulovského zámku je u konce a zahrady jsou připraveny k vaší návštěvě. Přípravy na obnovu zahrady trvaly deset let. Fyzické práce pak s krátkými pauzami přibližně rok a mohly být realizovány i díky dotaci 18 milionů korun z ROP Jihovýchod.

Zahrady opět získaly barokní nádech, jaký měly dříve. Záměrem však nebylo vytvořit jejich kopii. *„Chtěli jsme, aby byl rukopis současný. Je to reminiscence na baroko. Základní motiv jsme ponechali, jinak je vše nové,“* řekl autor návrhu nové podoby zahrady a jeden z nejvýznamnějších českých zahradních architektů Ivar Otruba.

Prostory kolem zámku nyní zdobí například nová mohutná oranžerie. Stojí v místech, kde zhruba před sto padesáti lety stála i ta původní. Dnes může prostor uvnitř oranžerie sloužit třeba ke svatebním obřadům, různým koncertům nebo divadlům. Mezi další novinky patří velké lomené schodiště postavené na zděné rampě. Je věrnou kopií původního, které na počátku osmnáctého století spojovalo salu terrenu se zahradou. Novou kašnu, bludiště, zahradu pro slabozraké, růžovou zahradu a mnohé další můžete od září navštívit každý den. Od září probíhají pro zájemce i komentované prohlídky s Miladou Rigasovou z Národního památkového ústavu Brno.

KRAVÍ HORA MÁ DÍKY HVĚZDÁRNĚ VĚDECKOU STEZKU

Několik druhů dalekohledů a 3D skener jsou neustále obsazeny.

Od září si návštěvníci Kraví hory v Brně mohou projít vědeckou stezku, tzv. kognitorium. Interaktivní exponáty jsou rozmístěny v okolí bývalého vodojemu. Poskytnutá dotace z ROP Jihovýchod na tento projekt je 6,3 milionu korun.

Celá expozice je nejen pro děti, ale i pro zvídavé dospělé. Můžete si prohlédnout a osahat například model planetárního roveru, vyzkoušet 3D skener, pixelovou stěnu, akustickou rouru nebo spektroskop. Exponáty slouží především k zábavě, ale vědecky zaměřeným návštěvníkům určitě neuniknou přírodovědné souvislosti. Aby se vám exponáty lépe ovládaly, jsou k dispozici videonávody přes QR kódy.

Vědecká stezka je přístupná 24 hodin denně po celý rok. Přijďte se podívat.

Planetární rover je mezi návštěvníky velmi oblíbený.

ZNÁTE UNIKÁTNÍ PROJEKT BEDŘICHOVICE NAD TEMŽÍ?

Slavnostní otevření návsi a kulturního domu v Bedřichovicích proběhlo 3. září 2015.

Na revitalizaci návsi byla poskytnuta dotace z ROP Jihovýchod ve výši necelých sedmi milionů korun.

Projekt „Revitalizace návsi v Bedřichovicích – Bedřichovice nad Temží" je od září 2015 ukončen a nová náves a kulturní dům už slouží místním i návštěvníkům obce. Ta získala na projekt z ROP Jihovýchod dotaci ve výši 6 milionů korun, opravu kulturního domu financovalo město Šlapanice.

Zprovozněním návsi a kulturního domu byl také ukončen pětiletý projekt Kateřiny Šedé „Od nevidím do nevidím", jehož cílem bylo vytvořit v obci novou podobu svátku.

„Vytvoření návsi v podstatě zhmotňuje moji původní myšlenku, aby se lidé uviděli v novém světle. Uprostřed obce najednou vznikl skutečný prostor k setkávání, což zcela logicky musí ovlivnit život místních lidí," říká Kateřina Šedá.

Projekt Kateřiny Šedé byl zahájen 3. září 2011 v londýnské Tate Modern pod názvem Od nevidím do nevidím. Před galerií Tate Modern mělo osmdesát obyvatel Bedřichovic za úkol chovat se jako doma: zametali, umývali auto, okopávali zahrádku, sportovali atd. Každý rok se tento den stal pro bedřichovické svátkem, následovaly další akce: Dejte mi svátek, Soutěž v chytání lelků a Přílet pečených holubů.

Určité prvky použité na návsi nyní připomínají konání londýnské akce. Například prostor návsi se při překrytí map Londýna a Bedřichovic nachází na řece Temži. Řeka, na které probíhá čilá lodní doprava, je v návrhu začleněna jako komunikace určená motorovým vozidlům. Plochy s osazenými břízami na nábřeží Temže svou atmosférou odpovídají představě společenského života ve středu obce. Důležitými prvky jsou živé ploty, dřevěné lavice, veřejné osvětlení, poledník, dětské hřiště – to vše je inspirováno Londýnem, dopravou metrem, patrovými autobusy, loděmi. Na nové návsi nechybí poledník, typická londýnská telefonní budka, dětské hřiště má podobu schématu tras bedřichovického metra. Jsme rádi, že dotace z ROP Jihovýchod mohla podpořit i tento unikátní, v České republice ojedinělý záměr, kterým se do malé obce podařilo vnést nové podněty k setkávání místních občanů.

O tom, že autíčka baví i dospěláky,
se můžete sami přesvědčit v muzeu v Přísece.

Radek Bukovský
majitel

Rekonstrukce zámečku v Přísece zahrnovala také střechy a fasády.

Muzeum autíček v Přísece přivítalo první návštěvníky. Kde muzeum vzniklo a co všechno v něm můžete vidět nám pověděl Radek Bukovský, majitel.

Jak vznikla myšlenka vytvořit muzeum autíček a kde přesně ho najdeme?
Už jako malý kluk jsem sbíral autíčka a vždy bylo mým snem vybudovat vlastní muzeum modelů. Po založení společnosti ABREX jsem se svým společníkem začal nápad pomalu rozvíjet. V roce 2012 jsme zakoupili objekt zámku a započali projekt na jeho rekonstrukci.
Muzeum se nachází v obci Příseka u Jihlavy.

Na rekonstrukci zámku Příseka byla poskytnuta dotace necelých 30 milionů korun. Co všechno bylo obsahem projektu a co bylo při jeho realizaci nejtěžší?
Poskytnutá dotace byla použita jen na část samotné rekonstrukce. Nákup nemovitosti a následné vybavení všech prostor bylo hrazeno z vlastních zdrojů.

Přibližte nám prosím vystavované exponáty. Co všechno můžeme v muzeu vidět? Na co byste nás k vám nalákal?
Pro návštěvníky jsou připraveny celkem čtyři podlaží plné modelů. Ve sbírce najdete téměř 10 000 exponátů, vyrobených v letech 1910–1991 na území Československa. Rovněž je v muzeu představena, samozřejmě v menším rozsahu, zahraniční produkce. K vidění je mnoho velmi vzácných a raritních modelů, které lze těžko, v mnoha případech, spatřit jinde.

Prozradíte nám na závěr, jestli máte v muzeu nějaký unikát? Kterého exponátu si nejvíce ceníte?
Unikátních modelů je v muzeu několik, jedná se většinou o prototypy modelů, které se nakonec sériově nevyráběly, např. černý model Tatra 613. Já osobně si nejvíce cením modelu plechového nákladního autíčka značky Stella.

Děkujeme za rozhovor.

BYSTŘICE NAD PERNŠTEJNEM – CENTRUM EDEN

Zchátralý statek rodu Mitrovských v Bystřici nad Pernštejnem se proměnil v Centrum Eden, místo seznamující návštěvníky s životem v minulosti i moderními technologiemi budoucnosti. Rozlehlý areál tvoří tzv. Horácká vesnice, Panský dvůr a Ekopavilon.

Foto: Evžen Sobek

ROP Jihovýchod

Evropská unie
Evropský fond pro regionální rozvoj
Investice do vaší budoucnosti

www.jihovychod.cz